

מה הם אוהבים בצד האשכנזי ובצד הספרדי שלהם? איזה משני הצדדים תרבותי יותר? רנית אנטלר ממשיכה לדווח על "העדה השלישית"

לאן הם שייכים?

האשכנזים, לדעתי, יותר צנועים. יותר מעגלים פינות, יותר פורמאליים. פחות אמיתיים, פחות אומרים את האמת בפנים. לא כך הם הספרדים.

איזה צד תרבותי יותר

● **יואל מרקוס:** אין לי הת- ייחסות לנושא הזה.

● **חיים ברעם:** אני לא יודע. אמא שלי, הספרדיה, נולדה בכיירות, שהיתה בה תרבות ענפה. ואבא שלי, האשכנזי, בא מעיירה קטנה באוקראינה, שבקושי היו בה ברזימים.

● **אברהם בן-יעוץ:** אני לא מגנה תרבות לונטינית. אבל היא פחות יצירתית, לדעתי, מאשר התרבות המערבית והמרכזאירופית. אשכנזי אצל סבא שלי היה אשכנזי של העיירה, יהודי מן השוק.

● **דורית הופמן:** אני יכולה לענות על השאלה רק מתוך הרברים שראיתי בבית. ההתנהגות של אבא יותר מתורבתת, הוא יודע למצות את הרברים, לעומת זאת, האמביציות באו מאמא. אני חושבת שהערכים שלהם כחור צוות היו השלמה.

יואל מרקוס בין סבא וסבתא. היה מקובל להתייחס לאשכנזים כאנשים לא-נזקקים...

● **יואל מרקוס:** בתורכייה היה מקובל שהספרדים מתייחסים לאשכנזים כאל אנשים לא-נזקקים. אני אישית לא מתייחס לעניין הזה.

● **חיים ברעם:** לא קיימים אצלי סיווגים כאלה. הסטריאוטיפים הקיימים אינם נכונים, לדעתי. הוריי הביאו הביתה ערכים די דומים. ציונים חילוניים, עם הגוון המיוחד של ציונות סוציאליסטית.

אמא הביאה הביתה המון טאקט, התאפקות, לא להידחק. את העובדה שלי אין מרפקים אני מייחס לגנים של אמא. יותר מאשר לגנים של אבא. אבא הוא יותר אגרסיבי. לעומת זאת, דווקא האבא האשכנזי שלי הוא יותר חם, מסוגל להראות רגשות, ואילו אמא יותר מאופקת.

● **אברהם בן-יעוץ:** אצל האשכנזים כנזים הרבה הכי רע זה הקיצוניות. כינם לבין עצמם. בין חילונים לרתיים. חלק גדול מהמאבקים במפלגת העבודה נובעים מכך שהאשכנזים הבינו או איתם את התרבות הקיצונית. רק אצל האשכנזים יכול לצוץ איש כמו מאיר כהנא. דבר כזה לא יכול לקרות אצל הספרדים.

הניסיון להאשים את הספרדים בעדתיות זה קישקוש. אצל הספרדים אני חושב שהאינדיבידואליזם הקיצוני שלהם, וחוסר-היכולת ליצור יצירה קיי בוצית, זה הרבה הרע.

כל העשירים הגדולים מתחילת המאה הם ספרדים, וזה לא מפליא. לעומת זאת, פיתוח הארץ בלי האשכנזים היה אחרת לגמרי. מאחר והספרדים לא ידעו להתארגן, הם גם לא ידעו ליצור מיפלגות, וזו הסיבה להתנהגות האשכנזית.

לאשכנזים יש יותר נחרצות אידאית מאשר לספרדים. האשכנזי, לדעתי, יותר יצירתי. האופי הספרדי מתבטא בשלוש מילים בסיסיות: חייה ותן לחיות.

הרב יצחק פרץ, למשל, שלמר ב' ישיבה ליטאית, קיבל את הרברים הגרועים משני הצדדים. את הקיצוניות

חיים ברעם (שני משמאל, עומד) בין אמו ואביו. האבא האשכנזי חם יותר מהאם המיזרחית!

● **חיים הנגבי:** כשהייתי ילד קשה לענות. גם אלה וגם אלה תקועים באיזו סימטה ורחוקים מהרחוב הראשי העולמי. אבל אצל האשכנזים, נוסף לזה שהם נמצאים בסימטה, הם בונים גדר שתפריד אותם עוד יותר מן הרחוב הראשי. הספרדים פתוחים יותר, מרעית או שלא-מרעית, לפחות לחלק מהעולם שמחוץ לסימטה. לתרבות המיזרחית הכללית.

● **מימין:** עוזי ברעם, מנחם, ודרורה (על ברכי האב).

לנים רחתי את האצילות הספרדית. חלק מההוויה הספרדית זה לא להיות קיצוני.

● **חווה ארליכמן:** הצד הספרדי יותר חם, יש בו הרבה עזרה הרדית. אבל גם הרבה מריבות מישפחתיות. גם החברים שלי ממוצא מיזרחי מספרים על המריבות האינסופיות במישפחות שלהם.

אצלי בבית, הצד האשכנזי הרגיש יותר את המוטיבציה ללמוד. להרחיב אופקים, להתקדם. יכול להיות שזה בא מאבא, בגלל מה שנגזל ממנו מגיל 13, במלחמה.

רקע אישי בתוך הקהילה הם אכזריים. יש הרבה קינאה. אצל האשכנזים נותנים לקינאה אידאולוגיה. הספרדים פשוט לא סובי לים האחד את השני, אבל לא הופכים את זה לאידיאולוגיה.

אצל הספרדים הרת היא חלק מהתרבות. אבא שלי איננו איש רתי, אבל הולך להתפלל. אצל האשכנזים, אתה או רתי או חילוני. בית-הכנסת אצל האשכנזים אינו חלק מהתרבות. הגראנדזה הספרדית לא איפשרה להם להתמודד עם האגרסיביות של מיזרח-אירופה. האגרסיביות של הפרי

האשכנזית ואת האינדיבידואליזם הספרדי. התוצאה היא מיפלגת-ש"ס הנוראה.

האשכנזים רוצים דם. הם קיצוניים עד הסוף.

● **דורית הופמן:** אני אוהבת את הייקות של אבא שלי, האשכנזי. מילה זו מילה. שעה זו שעה. תוכנית היא תוכנית.

אבא, אולי בגלל השואה והברירות, יותר חם מאמא הספרדיה. אצל הספרדים טוחנים כל דבר. יותר מדי לועסים את הרברים, עושים עניין מכל דבר, כל הזמן מתווכחים, רשים ככל נושא מכל צדדיו. לעומת זאת הם אנשים חמים, תמיד שמחים. לבוא לבקר אצל סבא וסבתא כמר-מורק היה דבר שכולנו אהבנו, ובעיקר אבא שלי.

● **חיים הנגבי:** המישפחה הספרדית שלי יותר נינוחה, יותר סבלנית. יותר חופשית. ואילו האשכנזית עצי בבית יותר וכופה.

יש עוד דבר לזכותם של הספרדים, בעניין של עשיית-כסף. אצל האשכנזים, כשהם מצליחים בעסקים (תנות משגשגת במרכז ירושלים, שנחשב כי עסק מכובד), זה מוקיף להם את הראש עד גבול של היירות. ואילו הספרדים, גם כשהם מצליחים בעסקים, הם נשי ארים צנועים.

המשתף לשתי המישפחות שלי, ה-אשכנזית והספרדית, היה משהו שהוא אנטי-תיזה לישראלים של היום. מין צניעות יסודית. הנראים הוא חלק מהאנושות, ולא אני ואפסי עוד.

● **מירון בנבנישתי:** אצל הספרדים הבן הבכור הוא הקובע, זה שיושב את האבא. למשל, אבי הוא היחיד ממשפחתו שהלך ללמוד, שאר אחיו הם מסגרים. הוא גם ממשיך ל' התפלל בבית-הכנסת של יוצאי סלוצק. אין כמו ספרדי קטנוני כיחס לספרדים אחרים. המאבקים הפנימיים על

המרואינים

- יואל מרקוס, 54. עיתונאי, בן לאב אוסטרי ולאם תורכיה.
- חיים ברעם, 45. עיתונאי, בן לאב לבנונית ולאב אוקראיני.
- אברהם בן-יעוץ, 52. סגן שר, בן לאב בולגריתי-תורכית-עיראקית ולאב רוסי.
- דורית הופמן, 32. ארכיטקטית, בת לאב צ'כי ולאם תימנית.
- חיים הנגבי, 51. מזכיר סרלמנטרי, בן לאב ספרדי מחברון ולאם אשכנזיה ממאה-שערים.
- מירון בנבנישתי, 53. היסטוריון, בן לאב יווני ולאם ליטאית.
- חווה ארליכמן, 27. סטודנטית, בת לאב סולני ולאם ירושלמית-ספרדית.